

Grau en Antropologia Social i Cultural

GUIA DOCENT

101240

Seminari de Lectures etnogràfiques

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Seminari de Lectures etnogràfiques
Codi	101240
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	3er curs, 2on semestre
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat o Escola (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	Castellà

Professor/a de contacte

Nom professor/a	María Valdés Gázquez
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-207
Telèfon (*)	935 813 279
e-mail	Maria.valdes@uab.cat
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	María Valdés Gázquez
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-207
Telèfon (*)	935 813 279
e-mail	Maria.valdes@uab.cat
Horari de tutories	

(Afegiu tants camps com sigui necessari)

() camps optatius*

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

Aquesta assignatura no té prerequisits.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Es tracta d'una assignatura optativa de 3er curs l'objectiu general de la qual és donar suport a les assignatures dels àmbits temàtics de l'Antropologia que han cursat els estudiants a 2on i 3er curs amb la lectura orientada de textos etnogràfics clàssics i actuals.

Els estudiants que hagin cursat l'assignatura hauran de ser capaços de:

- fer una avaluació crítica dels materials etnogràfics;
- prendre consciència dels condicionants i les limitacions de la empresa etnogràfica;
- distingir la bona etnografia de la dolenta;
- entendre les característiques especials d'una etnografia orientada a l'aplicació;
- calibrar la fiabilitat de les dades etnogràfiques;
- esbrinar en quina mesura aquestes dades poden ser emprades en la comparació intercultural.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

A4 Copsar la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.

Resultats d'aprenentatge

A4.4 Avaluar críticament els materials etnogràfics com a proposta de models teòrics.

A4.5 Copsar la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics..

A4.6 Avaluar críticament els models teòrics explícits i implícits en els materials etnogràfics.

A4.7 Avaluar els aspectes positius i negatius de la dialèctica entre etnografies específiques i comparacions d'abast transcultural.

Competència

C2 Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

C2.5 Establir la connexió històrica entre el coneixement etnogràfic i el desenvolupament teòric.

C2.6 Analitzar les complementarietats i incongruències de diferents informes etnogràfics de la mateixa zona.

Competència	D1 Analitzar críticament les dades procedents de les recerques i informes antropològics.
Resultats d'aprenentatge	D1.1 Diferenciar les projeccions teòriques en les descripcions etnogràfiques. D1.4 Fer una crítica històrica dels biaixos teòrics dels informes etnogràfics. D1.5 Analitzar críticament els biaixos deguts a la nacionalitat de l'etnògraf i les relacions entre el seu país d'origen i la zona estudiada.
Competència	T1 Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
Resultats d'aprenentatge	T1.1 Saber utilitzar de forma experta les possibilitats d'Internet.
Competència	T3 Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants en la pràctica professional.
Resultats d'aprenentatge	T3.1 Dominar en un grau elemental els idiomes rellevants per a la lectura de textos disciplinaris.
Competència	T4 Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats per al treball en equip: compromís amb aquest, hàbit de col·laboració, capacitat per

	incorporar-se a la resolució de problemes.
Resultats d'aprenentatge	T4.1 Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats per al treball en equip: compromís amb l'equip i hàbit de col·laboració.
Competència	T7 Organitzar el temps i els propis recursos per al treball: dissenyar plans amb establiment de prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
Resultats d'aprenentatge	

6.- Continguts de l'assignatura

1. Introducció: la etnografia com a producte

L'etnografia com a mètode, com a pràctica i com a producte. Una proposta de lectura dels textos etnogràfics: *L'antropòleg com a autor* de Clifford Geertz. Una proposta alternativa: els textos etnogràfics en els seus contextos.

2. Colonialisme i Segona Guerra mundial: l'etnografia colonial

Etnografia i colonialisme. Escenaris, temes i mètodes de l'etnografia en l'època colonial. Etnografia i teoria sociocultural: estructuralfuncionalisme i cultura i personalitat.

3. Postcolonialisme y Guerra Freda: etnografia del canvi cultural i etnografia comunitària. El gir postmodern

Etnografia i postcolonialisme. Escenaris, temes i mètodes de l'etnografia en l'era postcolonial. Etnografia i teoria sociocultural: neoevolucionisme, ecologia cultural, antropologia interpretativa, teoria crítica, postmodernisme. Desenvolupament: etnografia de valor explícit i del canvi cultural. Drets civils: etnografia comunitària i participativa.

4. Globalització: etnografia multisituada, transnacional i virtual

Etnografia i globalització. Nous escenaris i nous mètodes de l'etnografia. La recerca "transnacional" i l'etnografia *multisituada. Etnografia digital. Etnografies de la violència i els conflictes. *Autoetnografia .

7.- Metodologia docent i activitats formatives

(metodologia docent)

El curs es divideix en dues parts:

- a) A la primera part es llegiran i discutirán una sèrie de textos etnogràfics curts prèvia presentació dels contextos sociopolítics i teòrics per part de la professora.
- b) La segona part del curs es dedicarà a la presentació i discussió de les monografies etnogràfiques que s'hauran treballat en grup.

Activitats formatives:

- **Classes teòriques i pràctiques dirigides pel professorat:** Classes magistrals amb suport de TIC. Classes pràctiques de discussió de textos etnogràfics seleccionats.
- **Cerca de documentació, lectura de textos, redacció de treballs:** Definició de paraules clau i estratègies de cerca i bases de dades bibliogràfiques; lectura comprensiva de textos, comentari d'aquests a partir d'una pregunta plantejada amb antelació; realització d'un treball sobre una monografia.
- **Estudi:** Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.
- **Avaluació:** Realització de comentaris i treballs.

TIPUS D'ACTIVITAT ACTIVITAT HORES RESULTATS D'APRENTATGE

Dirigides

Classes teòriques i pràctiques	45h	A4.4, A4.5, A4.6, A4.7, C2.5, C2.6, D1.1, D1.4, D1.5
--------------------------------	-----	--

Supervisades

Tutories treball en grup	3h	A4.4, A4.5, A4.6, A4.7, T7
--------------------------	----	----------------------------

Autònomes

Lectures	40h	A4.4, A4.5, A4.6, A4.7, C2.5, C2.6, D1.1, D1.4, D1.5
Comentaris individuals	20h	
Treball en grup	40h	T1.1, T3.1, T4.1, T7

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

- 1) Comentaris i discussió de textos de lectura obligatòria (40% de la nota).**
Lectura obligatòria de textos al llarg del quadrimestre que seran avaluats a través d'un exercici individual a lliurar el dia de la discussió del text a classe. S'avaluarà tant l'exercici escrit com la participació en l'activitat de discussió en classe. És obligatori assistir a un mínim del 75% de les discussions perquè els comentaris presentats siguin avaluats.
- 2) Presentació i discussió de les monografies a classe (20% de la nota).**
Cada grup farà una presentació a la classe de la monografia en la qual ha treballat i dirigirà la discussió sobre algun dels capítols que hagi seleccionat prèviament.
- 3) Treball en grup sobre la monografia etnogràfica (40% de la nota).** El treball consistirà a fer una lectura crítica de la monografia seleccionada, en la qual s'incorporin els aspectes que hagin anat apareixent en les lectures i discussions al llarg del curs com a condicionants del producte etnogràfic.

Guia de lectura de la monografia.

Definició de “no presentat”: Es considerarà que un/a alumne no es presenta a avaluació i té dret al NP final si no presenta a

ACTIVITATS D’AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D’APRENTATGE

ACTIVITATS D’AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D’APRENTATGE
Comentari i discussió de textos (40%)		A4.4, A4.5, A4.6, A4.7, C2.5, C2.6, D1.1, D1.4, D1.5, T7
Presentació i discussió de monografies (20%)		A4.4, A4.5, A4.6, A4.7, C2.5, C2.6, D1.1, D1.4, D1.5
Treball en grup sobre una monografia (40%)		A4.4, A4.5, A4.6, A4.7, C2.5, C2.6, D1.1, D1.4, D1.5, T1.1, T3..1, T4.1, T7

9- Bibliografia i enllaços web

AGAR, M. H. (1991): “Hacia un lenguaje etnográfico”, en REYNOSO, C. (Comp.): *El surgimiento de la antropología posmoderna*. México, Gedisa: 117-137.

ANDRESKI, S. (1973). *Las ciencias sociales como forma de brujería*. Madrid, Taurus.

ANGUERA, M. T. (1978): *Metodología de la Observación en las Ciencias Humanas*. Madrid, Cátedra.

CLIFFORD, J. y G. MARCUS (eds.) (1991): *Retóricas de la Antropología*. Madrid, Júcar.

CRUCES, F. (2003), "Etnografías sin final feliz: sobre las condiciones de posibilidad del trabajo de campo urbano en contextos globalizados", *Revista de Dialectología y Tradiciones Populares*, Vol. 58, Nº 2.

DEVEREUX, G. (1977): *De la ansiedad al método en las ciencias del comportamiento*. México, Siglo XXI.

FERRÁNDIZ, F. (2012): *Etnografías contemporáneas. Anclajes, métodos y claves para el futuro*. Barcelona, Anthropos.

DÍAZ DE RADA, A. (2008): "La mediación computacional de la comunicación y la lógica de la investigación etnográfica: algunos motivos de reflexión", en E. ARDEVOL (Coord.): *La mediación tecnológica en la práctica etnográfica*, XI Congreso de Antropología, FAAEE, Ankulegi: 31-38.

GARCÍA CANCLINI, N. (2004): *Diferentes, desiguales y desconectados*. Barcelona, Gedisa.

GEERTZ, C. (1994): *Conocimiento local*. Paidós.

HAMMERSLEY, M. y P. ATKINSON (2001): *Etnografía. Métodos de investigación*. Barcelona, Paidós.

HANNERZ, U. (1998): *Conexiones transnacionales. Cultura, gente, lugares*. Madrid, Cátedra.

MALINOWSKI, B. (1989): *Diario de campo en Melanesia*. Madrid, Júcar.

MARCUS, G. E. (1995): "Ethnography in/of the World System: The Emergence of Multi-sited Ethnography". *Annual Review of Anthropology*, 24: 95-117.

MARCUS, G. E. (2008): "El o los fines de la etnografía: del desorden de lo barroco", en *Revista de Antropología Social*, 17, pp. 27-48.

MAYANS, J. (2002): *Género chat. O cómo la etnografía puso un pie en el ciberespacio*. Barcelona. Gedisa.

PANOFF, M. y F. (1988): "¿Para qué sirve la etnografía?", en J. R. LLOBERA (Comp.) *La antropología como ciencia*. Barcelona, Anagrama: 79-83.

PICHARDO, J. I. (2008): "Etnografía y nuevas tecnologías: reflexiones desde el terreno", en E. ARDEVOL (Coord.): *La mediación tecnológica en la práctica etnográfica*, XI Congreso de Antropología, FAAEE, Ankulegi: 133-149.

REEVES SANDAY, P. (2000): "El paradigma etnográfico", en DENMAN, C. y HARO, J. A. (Comps.): *Por los rincones. Antología de métodos cualitativos en la investigación social*, México, El Colegio de Sonora: 207-226.

REYGADAS, L. (2002): *Ensamblando Culturas. Diversidad y conflicto en la globalización de la industria*. Barcelona, Gedisa.

RUIZ TORRES, M. A. (2008): "Ciberetnografía: comunidad y territorio en el entorno virtual", en E. ARDÈVOL (Coord.): *La mediación tecnológica en la práctica etnográfica*, XI Congreso de Antropología, FAAEE, Ankulegi: 117-132.

SÁNCHEZ MOLINA, R. (Ed.) (2009), *La Etnografía y sus aplicaciones. Lecturas desde la Antropología Social y Cultural*. Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces.

STOCKING, G. W. (ed.) (1985): *Observers observed. Essays on Ethnographic Fieldwork [History of Anthropology (I)]*. Madison, University of Wisconsin Press.

STOCKING, G. (1993): "La magia del etnógrafo. El trabajo de campo en la antropología británica desde Tylor a Malinowski", en VELASCO, H., J. GARCÍA i A. DÍAZ (Comps.): *Lecturas de antropología para educadores*. Madrid, Trotta: 43-93.

STOCKING, G. W. (ed.) (1993): *Colonial Situations. Essays on the Contextualization of Ethnographic Knowledge [History of Anthropology (VII)]*. Madison, University of Wisconsin Press.

STOCKING, G. W. (1999), *After Tylor. British Social Anthropology, 1888-1951*. London, The Athlone Press.

TSING, A. (2004): *Friction: an Ethnography of Global Connections*. Princeton, Princeton University Press.

VALDÉS, M. (1996), "Los textos etnográficos como textos disciplinarios", comunicación publicada en las *Actas del VII Congreso de Antropología Social*, Zaragoza, Instituto Aragonés de Antropología - Federación de Asociaciones de Antropología del Estado español, VIII Simposio: Epistemología y método: 105-114.

VELASCO, H. y A. DÍAZ DE RADA (1997): *La lógica de la investigación etnográfica. Un modelo de trabajo para etnógrafos en la escuela*. Madrid, Trotta.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE